

TIVIA

8/2023

news

DIGIJÄÄMISTÖ

HALLITTU POISTUMINEN

Mitä meistä jää digimaailmaan? Onko läheisesi menehtynyt ja ihmettelet, mitä teet hänen verkkopalveluissa oleville tiedoilleen? Entä miten haluaisit läheistesesi käsittelevän omaa digijäämistöäsi, kun sinusta aika jättää?

VIELÄ ON KESÄÄ
JÄLJELLÄ

TIVIA TEKNOLOGIA-
TAPAHTUMASSA

TEKOÄLYÄ JA
JURIDIKKAA

PÄÄKIRJOITUS

VIELÄ ON KESÄÄ JÄLJELLÄ

Olen parina edelliskesänä aloittanut lomani näihin aikoihin, ja silloin toivoo, että kesää olisi vielä jäljellä. Ja yleensä onkin, sillä syksy tulee yleensä vasta syyskuun puolella. Tänä vuonna sain olla heinäkuun lomilla, joten siltä osin kesä oli erilainen.

ELOKUUN MYÖTÄ koulut alkavat, ja viimeistään syyskuun myötä ajatukset kääntyvät tulevaan vuoteen ja sitä kautta myös vuosisuunnitteluun.

MEILLÄ TIVIALLA syksy merkitsee **Teknologia 23** -tapahtumassa 8.11. huipentuvaa *70-vuotisjuhlavuotta*. Itse Teknologia 23 -tapahtuma TIVIA jäsenyhdistyksineen tuottaa kolme päivää asiapitoista ohjelmaa ajankohtaisista aiheista *TIVIA Stagelle*, kuteen toisaalla tässä lehdessä kerrotaan.

PIAN TEKNOLOGIA 23 -TAPAHTUMAN jälkeen edessä on TIVIA-päivät, jonka yhteydessä järjestetyssä liittokokouksessa valitaan hallitukseen uudet jäsenet erovuoroisten tilalle ja päätetään toimintasuunnitelmista ja budjeteista. Liittoyhteisömme jäsenistölle tämä näkyy hallitushaun muodossa. Itse toimin hallituksen jäsenenä vuosina 2016–2019 ja voin suositella: jos olet kiinnostunut TIVIAsta ja sen tulevaisuudesta, ilmoittaudu verkkosivujemme kautta muutama päivän kuluttua alkavaan hallitushakuun.

TIVIAN TAPAHTUMA- JA KOULUTUSKALENTERIKIN alkaa syksyn myötä näyttää mielenkiintoiselta. Tekoäly ja sen tarvitsema hyvälaatuinen data näkyvät molemmat kalenterrissamme sekä verkkotapahtumien että koulutusten muodossa. Sen lisäksi meillä on paljon muutakin sisältöä tarjolla niin uusista teknologioista, ajankohtaisista ilmiöistä kuin parhaista käytännöistäkin. Tarkoituksena on saada sekä jäsenistön että koko yhteiskunnan tarvitsemaa tietoa ja koulutusta, joka parhaimmillaan on sellaista, mitä muualta ei saa.

NIILLE, JOILLA LOMA JATKUU, toivotan hyvää lomanjatkoa! Muiden osalta toivon, että loma on tehnyt tehtävänsä, sillä on aika ryhtyä taas töihin. ■

Reino Myllymäki
kehityspäällikkö, TIVIA

JULKAISIJA

TIVIA ry

PÄÄTOIMITTAJA

Juha Lappi

ULKOASU

Olli Teräs

TOIMITUSKUNTA

Eija Kalliala,

Joona Haavisto, Maaret Pyhäjärvi,

Olli Teräs

KANNEN KUVA

Enter ry

YHTEYSTIEDOT

TIVIA ry

Sturenkatu 16

00510 Helsinki

tivia@tivia.fi

tivia.fi

JÄSENASIA

jasenasiat@tivia.fi

TAPAHTUMAT

Teknologia 22 -tapahtumassa TIVIA Stagella käsiteltiin digitaalisen maailman muutoksia Venäjän hyökkäyksen jälkeen. Lavalla: Aapo Cederberg (vas.), Jarna Hartikainen, Juha Härkönen ja Kimmo Rousku.

TIVIA TEKNOLOGIA-TAPAHTUMASSA

Teksti Reino Myllymäki Kuva TIVIA

TIVIA osallistuu sisällöntuottajana Suomen Messujen **Teknologia**-tapahtumaan 7.–9.11.2023 nyt järjestyksessään kolmatta kertaa. Kaikkina kolmena päivänä omalla TIVIA Stagellamme on ohjelmaa DAMA Finland ry:n, TIVIA Uusimaa ry:n, Systeemityöyhdistys ry:n, Tietoturva ry:n ja TIVIA ry:n järjestämänä.

Tiistai-aamupäivän 7.11. ohjelmasta vastaa DAMA Finland ry. Esitysten aiheet käsittelevät tietojohdamisen eri osa-alueita, kuten data literacyä, valtion yhteentoimivuusalustaa, lainsäädäntöä ja terminologiaa.

Tiistai-iltapäivän ohjelmasta vastaa TIVIA Uusimaa. Koska tiistai-päivä on opiskelijapäivä, tulee tähän osuuteen nimenomaan opiskelijoille suunnattua asiaa – toki muutakin.

Keskiviikon 8.11. aamupäivän ohjelman tuottaa Systeemityöyhdistys SYTYKE. Tällöin lavalla puhutaan systeemyöstä ja vihreästä siirtymästä tekoälyä unohtamatta. Esitykset jatkuvat keskiviikon ylitse klo 14 saakka.

Keskiviikkoiltapäivänä klo 14 TIVIA Stagella käsitellään TIVIAN

70-vuotista taivalta teemalla ICT:llä tulevaisuutta tekemässä. TIVIA 70 -historiikki julkistetaan heti kello 14, mutta sen jälkeen lavalla esitetään tietotekniikan tulevaisuutta luotaava esitys ja paneelikeskustelu. TIVIA 70 -juhla jatkuu kello 17 cocktailtilaisuutena Panorama-ravintolassa.

Torstain 9.11. koko päivän ohjelmasta vastaa Tietoturva ry. TIVIA Stagella tullaan näkemään ja kuulemaan monipuolisia esityksiä monilta tietoturvan osa-alueilta, kuten Vastaamo-casen purkua ja tietoturvan kuumien perunoiden käsittelyä. Aamupäivän ohjelmaan kuuluu myös Vuoden Tietoturvapääällikkö -tunnustuksen jakaminen.

Tervetuloa Teknologia 23 -tapahtumaan! ■

Lue lisää ja rekisteröidy ennakkoon
▶ tivia.fi/teknologia23

TIVIA KOULUTTAA

Muutosjohtamisen ABC

30.8.2023

► Koulutuksessa käydään läpi **muutosjohtamisen** perusteet alkaen muutoksen olemuksen ymmärtämisestä aina muutoksen kohtaamiseen omassa elämässä. Kurssille osallistujat oppivat raivaamaan esteitä muutoksen tieltä ja kasvattamaan **muutostahtoa**. He oppivat myös **muutosviestintää**.

Johdatus CRM-järjestelmiin

1.9.2023

► Koulutus koostuu sekä alkuun käytävästä teoriaosuudesta että tutustumisesta käytännön kautta maailman johtavaan CRM-järjestelmään, *Salesforceen*. Koulutus kattaa **asiakkuuden hallinnan elinkaaren** asiakkuuksien hankinnasta pitkäaikaiseen asiakassuhteeseen.

Ketterän tuoteomistajan ABC

28.9.2023

► Tämä valmennus on yhdistelmä lähestymistapoja ja työkaluja esitteleviä luento-osuuksia ja kunkin osallistujan omaan kehityskohteeseen liittyviä käytännön harjoituksia. Saat valmennuksesta mukaasi tukun työkaluja, joiden avulla pystyt ratkaisemaan **tuoteomistajan** työn tyypillisimmät haasteet.

tivia.fi/koulutukset

DIGIJÄÄMISTÖ

MITÄ KUOLTUASI JÄÄ NETTIIN?

Mitä meistä jää digimaailmaan? Onko läheisesi menehtynyt ja ihmettelet, mitä teet hänen verkkopalveluissa oleville tiedoilleen? Entä miten haluaisit läheistesi käsittelevän omaa digijäämistöäsi, kun sinusta aika jättää?

Miten toimia, kun läheinen kuolee? “Äitini kuoli pari vuotta sitten, mutta edelleen hänen some-profiiliinsa tulee syntymäpäiväonnitteluja.” Tilanne on läheisille ikävä. Ratkaisu ei ole se, että läheiset poistavat vainajan kavereistaan verkkopalvelussa. Digimaailmaan jäänyt haamu ei enää näy heille, mutta muut vainajan kaverit toivottavat tälle edelleen syntymäpäivinä onnea ja pitkää ikää – eikä verkkopalvelu osaa kertoa, että kaveri on menehtynyt. Läheiset voisivat poistaa käyttäjätilin tai muuttaa sen muistotiliksi, jolloin henkilön profiili lakkaisi kummittelemasta.

Läheisen kuoleman jälkeen omaisen on hoidettava fyysisen jäämistön

lisäksi myös digitaalinen jäämistö. Selvitä, onko läheisesi kirjoittanut digitaalisen tahtonsa eli ilmaissut, miten hän haluaa digijäämistöään

Kummittelemeko kuoleman jälkeen netissä vai poistummeko hallitusti?

käsiteltävän. Mitä verkkopalveluita hän on käyttänyt ja mitä hän haluaisi niille tehtävän? Onko hän nimennyt luotettavaa henkilöä niitä hoitamaan?

Jos tietoa digitaalisesta tahdosta ei löydy, niin pidä kuitenkin kuolleen puhelinliittymä sekä sähköpostiosoite toiminnassa. Monessa verkkopalvelussa sähköpostiosoite saattaa olla käyttäjätunnuksena ja puhelinnumero tunnisteenä tai ainakin varmistuksena. Jos et saa puhelinta auki, pyydä apua operaattorilta.

Selvitä verkkopalvelu kerrallaan, miten kuolleen tiedot saisi sieltä pois. Monet palvelut voivat vaatia sulkeamiseen kopion kuolintodistuksesta. Huomioi myös, että hänellä saattoi olla rahaa joissain palveluissa, kuten pelitileillä.

Jotkin verkkopalvelut, esimerkiksi *Microsoft*, ovat jo alkaneet poistaa käyttäjätilejä, joilla ei määrättyyn aikaan ole ollut toimintaa. *Google* alkaa vuoden 2023 lopussa poistamaan yli

Kuva Enter ry

DIGITUEKA TARJOAVIA TAHOJA

Enter ry:n opastuspaikat
Uudellamaalla
entersenior.fi/opastus

SeniorSurfin etäopastus
senioreille
seniorsurf.fi/etaopastus

Suomi.fi-sivustolla digituen
palvelupaikat
bit.ly/digituen-palvelupaikat

kaksi vuotta käyttämättöminä olleita tilejä.

Suru ja hoidettavien asioiden määrä saattaa tuntua raskaalta. Digitaalisen jäämistön perkaaminen on myös työlästä, mutta siihen on tarjolla apua. Tuttavilta kannattaa kysellä kokemuksia ja myös monet maksuttomat digituen toimijat voivat auttaa. Katso vinkkejä infolaatikosta.

MITEN HELPOTAN OMAN DIGIJÄÄMISTÖNI KÄSITTELYÄ?

Mitä verkkopalveluita itse käytät? Millaisia jälkiä jätät itsestäsi digimaailmaan? Mitä tapahtuu digiprofiileillesi ja verkkopalveluiden asiakastileillesi, kun sinusta aika jättää? Mitä haluaisit niille tapahtuvan?

Verkkopalvelut ovat vähitellen haastuneet digijäämistön hallinnan

tarpeeseen. *Facebookille* voit etukäteen kertoa, haluatko, että kuolemasi jälkeen tilisi poistetaan vai asetaanko se muistotiliksi, jossa ystäväsi voivat muistella sinua. Palvelun asetuksista voit määrittellä luotettavan ystäväsi tai sukulaisesi perintöyhteyshenkilöksi. Googlen ja *Applen* palveluissa voit määrittellä luotetun henkilön, joka saa oikeuden ladata lopetettavalta käyttäjätilitä sisältöä, kuten perhevalokuvia.

Helpotat läheistesi työtä, jos kirjaat johonkin digitaalisen tahtosi sekä käyttämiesi digilaitteiden ja -palveluiden käyttäjätunnukset ja salasananat. Huomioi joidenkin palvelujen kaksivaiheinen tunnistautuminen, jolloin lisävahvistuspyyntö saattaa tulla sähköpostina, tekstiviestinä tai tiettyyn mobiililaitteeseen. Kerro ►

Kuva Enter ry

listauksessa, jos palvelut sisältävät merkittäviä dokumentteja, valokuvia, saldoa tai jos se perii maksuja. Muista myös tallennusvälineet esim. muistikortit, ulkoiset kovalevyt, CD-levyt ja kameran muistikortit.

Listauksen tekemiseen on monta erilaista tapaa: voit kirjoittaa listan tunnuksista ja salasanoista esimerkiksi liinavaatteiden väliin piilotettuun ruutuvihkoon, salasanalla suojattuun dokumenttiin tietokoneelle tai salasanasovellukseen. Oleellista on, että muistat kertoa jollekin läheillesi, mistä listaus ja digitaali-

nen tahto löytyvät tarpeen vaatiessa. Tieto säilytyspaikasta voi olla myös testamentin tai edunvalvontavaltuutuksen välissä. Jokaisen kannattaa tehdä edunvalvontavaltuutus hyvissä ajoin siltä varalta, ettei myöhemmin itse pysty hoitamaan omia asioitaan.

Monet konmarittavat eli karsivat tarpeettomia tavaroitaan. Samaan tapaan säännöllinen digisiivous eli digipalveluiden ja laitteiden sisällön karsiminen on paikallaan. Se helpottaa oman digimaailman hallintaa ja on samalla ympäristöteko – tuotavathan digipalvelut sisältöineen

valtavat määrät hiilidioksidipäästöjä. Poista turhat tilit, sovellukset ja tiedostot. Kierrätä tarpeettomat laitteet. Hyvä järjestys helpottaa digisiivousta ja tukee digijäämistön hallintaa. ■

Artikkelin kirjoittaja on Enter ry:n digijäämistö-työryhmä, joka on laatinut oppaat vuonna 2019 ja päivittänyt ne 2023 sekä pitänyt aiheen tiimoilta useita tietoisuuksia.

Enterin Digijäämistö-oppaiden synty

Ikäihmisten tietotekniikkayhdistys Enter ry:n tietotekniikan vertaisopastuksissa tuli talvella 2018–19 esiin tilanteita, joissa omaiset kaipasivat apua kuoleen läheisen digitaalisten tietojen hallintaan. Törmättiin siihen, että fyysisen jäämistön hallinnoinnista on paljon tietoa, mutta digijäämistöstä ei. Tämän vuoksi yhdistyksen vapaaehtoisten digiopastajien ryhmä teki kaksiosaisen Digijäämistö-oppaan vuonna 2019. Aiheesta on sen jälkeen pidetty kymmeniä esityksiä eri paikoissa ja huomattu, että niille on suuri tarve. “Yllättävän suuri ja laajeneva asia, joka

vaatii huolellista perehtymistä.” Digijäämistö-oppaat on päivitetty kesällä 2023, ja esimerkiksi digisiivous on tuotu uutena teemana mukaan oppaisiin.

Enterin Digijäämistö-oppaat

- Digijäämistö - Ennakointia ennen kuolemaa
- Digijäämistö - Pois digimaailmasta kuoleman jälkeen

► enterseniior.fi/opiskele-itse/oppaita

Futuricen perustaja ja omistaja Tuomas Syrjänen kertoi 31.5. järjestetyssä tilaisuudessa ottaneensa tehtäväkseen liiketoiminnan konventioiden haastamisen tekoälyn avulla.

TEKOÄLYÄ JA JURIDIikkaA

Teksti Juha Matilainen Kuva Pete Nieminen

Tekoäly tulee ja *LinkedIn*-julkaisujen perusteella asiantuntijoiden määrä on kasvanut räjähdysmäisesti. Mihin tekoälystä on, mitä on hyvä huomioida lakimielessä ja viekö tekoäly meidän työme? Muun muassa nämä aiheet keskusteluttivat osallistujia *ICT Leaders Finland ry:n* sekä lakitoimisto *Fondian* järjestämässä juridiikkaillassa 31.5.2023.

Tekoäly on tämän hetken kuumimpia keskusteluaiheita ja oletettavasti kukaan lukija ei ole välttynyt tekoälyn tekemiltä runoilta tai muilta kirjallisilta tuotoksilta. Kuitenkin tekoälyllä on paljon enemmän annettavaa liiketoiminnalle ja johtamiselle kuin mitä hauskat kokeilut antavat

ymmärtää. Tekoäly voi tunnistaa yrityksen datamassasta henkilöstön osaamisen, auttaa osaamisen kehittämisessä ja tehdä osaamistaulukoiden keräämisen tarpeettomaksi. Datamassasta voidaan myös tunnistaa strategian jalkautumista ja tekoäly voi poimia tietomassasta prosessien virtaustehokkuutta parantavia kehityskohteita. Samalla kun kehityskohteet tunnistetaan läpi prosessin, mahdollistetaan myös toimintojen välisten siilojen purkamisen ja haastetaan johtajia katsomaan toimintaa yli toimintorajojen.

Tekoälyn kouluttamisen ja hyödyntämisen osalta on yrityksissä huomioitava henkilötietolaki. Käytettyyn aineistoon on turvallisinta suhtautua

sillä olettamuksella, että aineisto sisältää henkilötietoja. Tällöin henkilötietojen käsittely alkaa jo käytettävän tiedon anonymisoinnista.

Tekijänoikeuksien näkökulmasta tekoäly on täysin vastuuton. Kaikki löytyvä aineisto on tekoälyn käytettävissä ja tekoälyn käyttäjä voi jäädä ilman tietoa lähteen tekijänoikeusrajoituksista. Tämän vuoksi tekoälyn tuottama teksti on hyvä pohja, jota kannattaa itse jalostaa omaan käyttöön, sillä vastuu lopputuloksesta on aina tekoälyn käyttäjällä. Pohdittavaksi jää, että mikä on tiedon laatu, jos internet täyttyy enimmäkseen tekoälyn tuottamasta sisällöstä?

Tekoälyn (erityisesti keskustelevat tekoälyt) tuottamaan sisältöön ei voi koskaan täysin luottaa. Tämän vuoksi tuotoksia ei hyväksytä myöskään viitemateriaaliksi tieteellisiin dokumentteihin. Tulevaisuudessa tekoälyn hyöty onkin tuottavuuden ja datan käytön innovoinnissa, ei niinkään sen tulkinnassa, kuten sitä nykyään halutaan käyttää.

Juridinen näkökulma tekoälyyn on tällä hetkellä varsin perinteinen. Tulkinnassa lähinnä yhdistellään vanhoja periaatteita, käytäntöjä ja regulaatioita. Juridisessa mielessä meiltä puuttuvat määräykset siitä, mihin tekoälyä saa käyttää ja missä se saa tehdä päätöksiä. Tämä on jo reguloitu, mutta on perusrakenteeltaan naiivia, eikä siten tulevaisuuden kestävä. Jos maailmalla on jo useita valtioita, jotka tuottavat itsenäiseen taisteluun pystyviä yksiköitä ja tekoälyllä varustettuja ihmisten seurantajärjestelmiä, pitäisi tulevaisuuden regulaatioiden olla askelta edellä, ei kaksi jäljessä. ■

ICT Leaders Finland
tietohallinnon johtamisen ammattilaiset

ICT Leaders Finland on yksi TIVIAN
28 jäsenyhdistyksestä.

▶ ilf.fi

Liity jäseneksi!

AJANKOHTAISTA

Kuva: Petri Mulari

Suomen ICT-ala kestäväksi 29.8.2023

► Green ICT -hanke on vauhdittanut ICT-alan **vihreää siirtymää** kehittämällä sekä sovelluskehittäjille että digihankintoja tekeville työkaluja ja tarjoamalla tietoa. Tässä tulosseminaarissa kerromme, kuinka saat oman organisaatiosi **kestävän digin** polulle. Jaamme myös kokemuksiamme ICT-alan valmiudesta päästöjensä alentamiseen ja tietoa tärkeän Green ICT -työn jatkumisesta.

Hurmaa yli miljoona asiakasta ja puoli miljoonaa työntekijää 1.9.2023

► Haluaisitko, että **joka kolmas suomalainen asiakas suosisi teitä?** Onko teillä pulaa taitavasta ja motivoituneesta työvoimasta? Suomessa on 55 000 näkövammaista, 800 000 kuulovammaista, 1,3 miljoonaa yli 65-vuotiasta ja arviolta puoli miljoonaa työkykyistä ja -ikäistä aistivammaista. Suurin osa bisneksistä ei ole osannut kiinnittää heihin huomiota.

Characters in digital spaces 22.9.2023

► Professor **Dominik Siemon** and PhD Student/Screenwriter **Essi Aittamaa** from *LUT University* are working on a research project on design of intelligent **digital characters** representing companies in digital spaces. Their view of characters goes beyond mere technical functionality, they see characters as carefully designed constructs that combine technological functionality with chosen cultural and marketing messages - important for any organisation's **digital presence**.

tivia.fi/tapahtumat

JÄSENYYS TIVIA-YHTEISÖSSÄ KANNATTA!

- **Vahva valtakunnallinen vaikuttaja**
- **ICT-alan puolestapuhuja**
- **Riippumattoman tutkimustiedon tuottaja**
- **28 jäsenyhdistystä, tuhansia henkilöjäseniä ja satoja yhteisöjäseniä**
- **Tavoitteena jäsenistön ammatillisen osaamisen ja arvostuksen kehittäminen**

MIKSI JÄSENEKSI?

TIVIA-yhteisön jäsenet ovat ICT-ammattilaisia niin teknologian kuin liiketoiminnan puolelta sekä alan kouluttajia ja tutkijoita. Yhteisöön pääsee mukaan liittymällä yhteen tai useampaan TIVIAN jäsenyhdistyksistä. Jäseneksi voi liittyä jo opiskeluaikana ja työuran jälkeen saa jatkaa yhteisöön kuulumista seniorijäsenenä. Yhteisö tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden verkostoitua muiden alan ammattilaisten kanssa.

Jäsentapahtumissa ja -koulutuksissa saa tuoretta tietoa ammatillisen kehittymisen tueksi, tärkeitä kontakteja sekä luontevan mahdollisuuden vaihtaa kokemuksia. TIVIA-yhteisön laaja yhteistyökumppaniverkosto tarjoaa ammatilliseen kehittymiseen foorumeita, sisältöjä, välineitä ja keinoja.

TIVIA-yhteisön jäsenetuihin kuuluvat mm. edut alan lehdistä, koulutuksista, ohjelmistoista sekä matka- ja hotellipalveluista. Yrityksille ja muille yhteisöille jäsenyys sisältää lisäksi laajat markkinointiviestinnän keinot ja kanavat, jotka tarjoavat näkyvyyttä ja oman liiketoiminnan kehittämismahdollisuuksia.

Lue lisää ja tutustu tarkemmin:
tivia.fi

 TIVIA